

Nordpolen Jubilerer.

20 Aar siden Peary naade Polen.

I disse Dage kan Nordpolen fejre sit første Jubilæum. Det er 20-Aars Dagen for Pearys Opdagelse af vor Klodes nordligste Punkt.

Mindetagen for Nordpolens Opdagelse blev i Amerika fejret med en enkelt Højtidelighed ved Admiral Pearys Grav i Washington. Hvis man i København skulde fejre dette Jubilæum, vilde det ikke være uden Bitterhed. Bevares ikke mod den fortræffelige Forsker Peary, men Bitterhed mod os selv. Meddelelsen om Pearys Opdagelse af Nordpolen kom hertil den 9. September, saa langsomt virkede Efterretningsvæsenet for blot 20 Aar siden. Men faa Dage for denne Meddelelse — den 1. September — kom Meddelelsen om at Cook som den første, havde sat sin Fod paa Nordpolen, og den 4. kom Cook til København, hvor han blev fejret af Journalister fra alle Verdens Lande og udnævnt til Eresdoktor ved Københavns Universitet. Universitetet har ofte begrædt, at det havde saa travlt ved denne Lejlighed.

Historien om hvorledes Cooks Svindel efterhaanden blev afsløret, og Peary kom til at staa med Palmen i Haanden, der virkelig tilkom ham, er saa kendt, at den endnu huskes. Cooks Navn blev for kort Tid siden for sidste Gang gravet frem af Glemselen, da han blev idømt 16 Aars Fængsel for Bedrageri. Peary blev Admiral og døde under Krigen.

Medens Cook, for han blev udnævnt til Nordpolsopdager, var en ret ukendt Mand, saa havde Peary allerede gennem en Række heldigt udførte Ekspeditioner, indskrevet sit Navn i Polforskningens Historie.

Hans Ekspeditioner var rigt udrustede og talte mange Deltagere, deriblandt som oftest hans Hustru og ved en enkelt Lejlighed — en Jordemoder. Ikke alle hans Opdagelser har holdt Stik. Saaledes har Lange Kock i 1921 konstateret, at den Kanal — den blev kaldt Peary-Kanalen, der skulde afslutte Grønland mod Nord, slet ikke eksisterede.

I Marts 1909 rejste han ud med sit Skib Roosevelt, og led-saget af en Mulattjener og nogle

Polareskimoer lykkedes det ham efter nogle forhavsende lange Dagsrejser over svær Pakis, at naa Polen den 6. April.

Peary led sit Livs haardeste Skuffelse, da han kom hjem og hørte, at Cook havde været paa Polen enda Aaret før ham. Han rettede straks rasende Angreb paa Cook, og selv om denne senere blev afsløret som Svindler, saa havde Striden dog mærket Peary for Livet. Han blev en bitter Mand, trods at den Anerkendelse, der senere blev ham til Del. (»Soc.-Dem.«)

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Thorshavns Byraad.

Thorshavns Byraads ordinære Mode afholdtes i Onsdags. Dagsordenen var som sædvanlig meget lang, men ikke det kan siges, at man gjorde sig nogen Umage for at gøre Pinen saa kort som muligt for de fremmødte Tilhørere.

Adskillige Andragender om Opdykningsjord af Husegaardschaugen var — forhaabentlig — til sidste Behandling. Herunder fremkom, at en Del af Kasseudvalgets Medlemmer: Heerup, P. Nielsen og Breckmann, havde en Opfattelse, der ikke deltes af Formanden, med Hensyn til de forskellige Andrageres Trang til Opdykningsjord, og der paafølgte en helt livlig Diskussion angaaende disse 3 Medlemmers Standpunkt og deres Indstilling. Tvistens Æble var »flotan i sortudjikke«, som der var en Andragere for meget til. Arealen var kun stort nok for 2 Trøstykke. Kasseudvalgets Flertal: Nielsen, Heerup og Breckmann, havde derfor foreslaet, at disse overdroges til Rubb. Rubbeken, sen., og Mourits E. Jacobsen, hvorimod Formanden foreslog, at M. E. Jacobsen ikke kom i Betragtning her, derimod men Isak Joensen, hvis Andragende var ældre end Jacobsens. Under Debatten mellem Formanden og P. Nielsen, rykkede Hr. Arge og Hr. Debes Formanden til Undsætning, og ved Afstemningen vedtoges, at disse 2 Arealer skulde overdrages henholdsvis Isak Joensen og Rubb. Rubbeken. Den gamle Taktik havde hermed sejret: Den, der kommer først til Møllen, faar første Chance, om han behøver det eller ej.

En lang og forsaavidt tom Diskussion fortes om den af Tømrer Stgr. Winter udførte Korekaj, og hvorvidt han, efter V. B. V.s Skrivelse, skulde straffes med en Bøde paa 8000 Kr. eller ikke. P. Nielsen og N. Debes

førte an i den tomme Diskussion, der resulterede i et Forslag fra Heerup om at lade Winter passere uden Straf, hvorimod Spørgsmaalet om, at Byraadet overtog Kajan, gæntes til et senere Mode. Vedtoges enstemmigt.

Konfiskation af Amtmandsmøddingen og en Del af Amtmandens Tørvæls blev derefter omdebatteret. Under Behandlingen af denne Sag fremkom Hr. Arge med den opsigtsvækkende Nyhed, at Forpagter Johan Danielsen havde købt Amtmandsgaarden Aalekar for 70.000 Kr. (Vi har hos Amtet søgt Oplysninger ang. Salget. Amtmanden svarer, at der slet ikke er sket noget Salg af Embedsgaarden. Red.)

— Dag- og Natrenovationen overdroges til Sam. Nielsen.

— Hedeselskabet tilkendegiver i en Takskrivelse for sekshundrede Kroner, at der ikke er Udsigt til, at Plantagen bliver tilgængelig for Publikken, med mindre Byraadet ansetter en Plantagebetjent og bestrider de dermed forbundne Udgifter.

Med Midnatstid tillod Byraadet sig at holde 5 Minutters Pause, for derefter at færdigbehandle Dagsordenen. Derefter ekspederedes de sidste Smaasager.

Fyribyrging neytatubækka.

Táid spurningur um lónhækk-an djóraklekkans var til viðgerðar á Lögtingi, reistu jaynaðarmenn við tað sama málið um at tuberkuliniroyna neytini i Føroyum, til óvíst var, at ikki born, ið fingi neytamjók at súgva ella drekka, samstundis sugu og drukku teir ræðuliga tuberklar, ið lagt hava so mangt vónríkt lív oyði. Hesin spurningur varð væl undurtikin av øllum Lögtinginum.

Lögtingið samtykti i fjor eina skipan, hvareftir allt føroysk neyt skulu tuberkularoyast.

Landnevndin sendir nú so ljóðandi bræv til sóknarstýrini:

Lögtingið hevur samtykt at lata neytini i Føroyum tuberkulariniroyna, og djóraklekkinn tekur nú við hesum starvi. Neytaeigarnir lata 1 kr. fyri hvørt neyt og neyðtúrvaliga hjálþ.

Nevndin biðir sóknarstýrini vera djóraklekknum til hjálþar, um hann heitir á tey i hesum viðfangi.

Landsnevndin

n. v.

Edw. Mitens.

Vit loyva okkum her at endurprenta samtykt Lögtingsins viðvíkjandi frammanundan nevnda máli:

§ 1. Av „amtsfondinum“ veitir lögtingið 500 kr. um árið i 2 ár til tingins landsnevnd at hava i handum til at rinda djóraklekknum fyri starv hans við at byrgja fyri tuberkulajókkuni hjá neytum. Neytaeigarar, sum lata neyt síni tuberkularoyna, lata 1 kr. i ómaksión og hartil neyturvuliga hjálþ.

§ 2. Neytaeigarar, ið vilja lata neyt síni roynast, mega, um nákað neyt roynast sjúkt, halda hetta neytið ella fleiri, um fleiri roynast fongd, tryggjliga atskild frá teim frisku i fjósnum. Sumleiðis mega roynd neyt haldast frá teim, ið ikki roynd eru. Reglir um atskiljingina ásetur djóraklekkinn, og eigir hann at ansa eftir, at tær vera hildnar.

Neytaeigarar, sum ikki halda reglurnar, eru skyldugir at rinda lögtinginum aftur tað, royndin hevur kostað.

§ 3. Kyr, sum eru fongdar við tuberklium i júrinum, skulu takast av. Áðrenn tær verða dripnar, skulu tær mestast i vírið, soleiðis sum § 11 i lóg nr. 36, 26. febr. 1908 „om Foranstaltning mod smitsomme Sygdomme hos Dyrene m. m.“ tilsigir. Eftir somu lógs sama § útreiðist endurgjaldið til eigarins.

§ 4. Allar tuberkularoyndir skal djóraklekkinn skriva inn i bók og harvið senda frágreiðing minst 2 veisur um árið til landsnevndina og „Føroya felag móti tuberkulajókkuni“.

Fimleikarframsýning.

»Havnar fimleikarfelag« hevur framsýning á komandi sunnudegi seinrapartin.

Cementkulturur.

Tað er komið væl á veg við at leggja lok á Havnará niðan frá sandinum. I gjár var sett á grótrbrúnna, ið mátti falla fyri hogg og slag, og skjótt var hon niðurbrotin.

Soleiðis skuldi hetta stásiliga og snutluga føroyska handverksarbeiði dvína fyri tí nýggja, modernaða cementkulturi.

En Henvendelse.

Til Byraadet er indsendt følgende Andragende:

Undertegnede Andrager her ved det højttærede Byraad om at lægge en Servitut, der forbyder, at der oprettes Bevaertninger af nogen Art paa de Kommunen tilhørende Byggegrunde, nemlig Dele af Matr. Nr. 772 og 408, der ligger i umiddelbar Nærhed af Sjønleikarhúsið.

Grunden til, at vi fremsætte dette Forslag, er, at disse Ølthuse, samtidig med at de trækker Pengene ud af Lommen paa særlig de unge, har en meget stor demoraliserende Indflydelse paa dem.

Vi formener derfor, at der er

al Grund til for Byraadet, saa langt det formaar, da at forhindre, at der oprettes saadanne Ølthuse i umiddelbar Nærhed af det Sted i Byen, hvor store Dele af vor Ungdom samles Aften efter Aften.

Thorshavn, d. 8. April 1929.

Peter Jensen,

Formand for Fællesudvalget af færøske Altholdsgenforeninger.

For »Blaa Kors« For K. F. U. K. Peter Poulsen. Henriette Hansen, Sekretær.

For N. I. O. G. T.

Poul Johannes Hansen.

J. M. Mouritsen, H. J. Michelsen, Medlem af Thorshavns Totalafholdsforsamling. Thorshavns Bestyrelse. Trop.

Andragendet er yderligere underkrevet af et anseligt Antal Mænd og Kvinder, der giver Andragendet deres Tilslutning.

Bolværket forlænges.

Som man ved ansøgte Byraadet i Fjor om en Forlængelse af Bolværket paa 20 Meter ved Molens Inderside. V. B. V. har nu faaet telegrafisk Meddelelse om at Andragendet er imødekommert.

Klakksvik.

Norðoyarskipini.

Suðurlandsfiskiskapur.

»Svinoy« for 2/3 = 4/4 Hafna-firði 26.000 = 450 skpd. »Vef-farið« for 17/3 = 5/4 Reykjavík 10.000. »Esther« for 12/3 = 5/4 Reykjavík 15.000 (ikki landa). »Guðrun« for 9/3 = 7/4 Hafna-firði 23.500 = 405 skpd. »John Bull« for 9/3 = 7/4 heim 22.500 = 387 skpd. »Solov« for 14/3 = 7/4 Reykjavík 9000. »Coronet« for ?? = 7/4 Reykjavík 16.000. »Carl-ton« for 9/3 = 5/4 heim 17.500, fiska alla tíoima i Meðallands-buktini, = 352 skpd. »Fugloy« for 12/3 = 10/4 heim 18.500 = 294 skpd. »Haraldur« for 9/3 = 10/4 heim 20.000 = 313 skpd.

Frá bátafiski-skapinum.

Tað er enn lítið at fáa á sjálvum Várgrunninum, 100—200 torsk og seta 4—8 linur, tað er tað mesta. Tó fáa teir bátar — ikki allir — ið fara heilt út á landgrunnin eitt sindur, tó, tað er ikki várfiskur, brosla, longa og hysa, og sjálvsagt eisini eitt sindur av torsk. Til domis hevur ein bátur i hesu vikuni tvær ferðir haft fyri 600 kr. á bát (hytt i 11 partar, 5 menn), tað er gott 50 kr. i part, tað kann sigast at verða væl veitt, menn tað eru langir túrar, 1—2 samdøgur.

Den internationale Arbejderorganisation 1919—1929.

Af fhv. Finansminister C. V. Bramsnæs.

II.

Den første Arbejdskonference afholdtes efter Indbydelse af Præsident Wilson i Washington i Efteråret 1919 — paa det Tidspunkt mente man endnu, at Amerika vilde tiltræde Folkenes Forbund, og den internationale Arbejdsorganisation kan saaledes i Aar fejre sit 10 Aars Jubilæum.

Washington-Konferencen blev rig paa Resultater og frugtbar ved sin betydningsfulde Indsats i den socialpolitiske Udvikling. Saa vel Rege-ringsrepræsentanter som Arbejdsgivere viste stor Forstaaelse overfor Arbejdernes Krav, og en kraftig so-cial Samstemning prægede Konferen-cens Forløb. Den senere saa berømte Konvention om lovmæssig Indførelse af 8 Timers Arbejdsdag blev vedtaget med alle Stemmer mod to, d. v. s. at de allerfleste Arbejdsgivere stemte for Konventionen. Endvidere vedto-

ges Konventionen om Arbejdstilsheds-forsikring, om Kvinders Nærtæjbe, om Kvinders Arbejde før og efter Barnefødsel og om Børns og unge Menneskers Arbejdstid.

Siden 1919 er der afholdt Arbejds-konference hvert Aar, i enkelte Aar to Konferencer, og der er vedtaget ialt 26 Konventioner omfattende de forskellige Omraader indenfor Socialpolitikken. Det drejer sig om Arbejderbeskyttelse, om Socialforsik-ring i dens forskellige Former, om Søfolks Forhold, om Landbrugsarbej-dere osv., osv. Tilsammen danner alle disse Konventioner tillige med en tal-rig Gruppe »Henstillinger« angaaende Sociallovgivning et betydningsfuldt Forbillede for den Sociallovgivning, som Arbejderne og andre socialt in-teressererede Kredse søger at gennem-føre i de enkelte Lande.

De ti Aar, der er forløbet siden den første Arbejdskonference i 1919, har dog paa ingen Maade haft et ensartet socialt Præg. Der har været en stærk Bølgebevægelse, og Tiaaret har indeholdt Perioder, hvor al Fremgang for Sociallovgivningen syntes udelukket og hvor man i mange Lande med Sorg maatte konstatere Tilbagegang. Socialviljen havde i 1919 en Højkon-junktur, der i Aarene derefter hurtigt slappedes, ikke mindst som Følge af de ulykkelige økonomiske Forhold, der som en Stormflod brød ind over alle Europas Lande.

Den socialpolitiske Nedgang spore-des naturligvis ikke mindst i de so-cialpolitiske Foranstaltninger i de enkelte Lande, men ogsaa Arbejdskon-ferencernes Virksomhed har i høj Grad været præget af den almindelige socialpolitiske Stemning i Medlems-staterne.

I de sidste Aar af de forløbne Ti-aar har der dog atter været Opgang til spore i den socialpolitiske Udvik-ling. Et Land som Tyskland har, efter sin Genrejning fra Valutaulede-ligens Tid, vist et frodigt og rigt Initiativ paa Sociallovgivningens Om-raade. Den tidligere Socialforsikring er paa adskillige Omraader nyorgani-seret og er blevet fuldstændigjort ved et nyt Lovgivningskompleks om Arbejdstilshedsforsikring og Arbejds-

anvisning. Belgien og Frankrig — ikke mindst det sidste Land, som paa Sociallovgivningens Omraade hidtil har været langt tilbage — har taget betydningsfulde Skridt fremad. I Frankrig er saaledes gennemført et stort Sociallovgivningsværk med systematisk organiseret Syge- og In-validitetsforsikring. Man har sikkert Lov til at tilskrive den internationale Arbejdsorganisations Virksomhed en ikke ringe Del af Æren for den her nævnte Fremgang i Landenes Social-politik.

Vil man iøvrigt søge at vurdere den internationale Arbejdsorganisations Betydning, kan man forsøge at maale denne rent talmæssigt ved en Under-søgelse af, hvorledes det gaar med Ratificeringen af de paa Arbejdskon-ferencerne vedtagne Konventioner. At et Land ratificerer en Konvention be-tyder, at det har bragt sin Social-lovgivning paa vedkommende Omraade i Niveau med de Krav, der stilles i Konventionen, eller at man ved nær forestaaende Lovgivning agter at bringe saadan Overensstemmelse til Stede. Kampen om saadanne Rati-fikationer foregaar naturligvis i særlig Grad i de enkelte Landes Parla-men-ter, men ogsaa paa de aarlige Arbejds-konferencer bringes der, navnlig fra Arbejderside, Krav frem om Ratificering af Konventioner i dette eller hint Land.

Rest bekendt og af international politisk Betydning er Kampen om Ratificeringen af Konventionen om 8 Timers Arbejdsdagen blevet. Af egentlige Industrilande i Europa har Tje-koslovakiet tidligst ratificeret denne Konvention, og senere har Belgien og Luxemborg ratificeret. I de sidste Aar har Frankrig vedtaget at tiltræde Konventionen, for saa vidt Tyskland vil tiltræde, og i Tyskland ligger det saaledes, at der i Rigsdagen behandles et Forslag til Fabriklov, hvis Gennem-førelse vil resultere i en Tilslutning til Konventionen. Endvidere har Ita-lien ratificeret med Forbehold af en Række andre Landes Ratifikation.

Af særlig Betydning for denne Kon-ventions Skæbne kan Englands Stil-ling været. Den engelske Regerings Holdning har tilsyneladende været no-get frem og tilbage, og stærkest synes Regeringens Indsats at have været for en Revision af Konventionen, uden at der dog er opnaaet Tilslut-ning, hverken direkte hos nogen an-den Stat eller hos den internationale Arbejdsorganisation, hvor Spørgs-maalet gentagne Gange har været bragt frem.

I Bern holdtes i September 1924 et Mode mellem Arbejdsministrene fra England, Frankrig, Tyskland og Bel-gien med det Formaal at fremme Konventionens Ratifikation, og i